

Byla C-109/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. vasario 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Högsta domstolen (Švedija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. vasario 4 d.

Kasatorė ir kita priešpriešinio kasacinio proceso šalis:

Lenkijos Respublika

Kasatorė ir kita priešpriešinio kasacinio proceso šalis:

PL Holdings S.à.r.l.

<...>

ŠALYS

Kasatorė ir kita priešpriešinio kasacinio proceso šalis

Lenkijos Respublika

Ministerstwo Finansów

<...> Varšuva

Lenkija

<...> Stokholmas

(orig. p. 2)

<...>

Kasatorė ir kita priešpriešinio kasacinio proceso šalis

PL Holdings S.à.r.l.

<...> Gotenbergas

<...>

BYLOS DALYKAS

2017 m. birželio 28 d. ir rugsėjo 28 d. priimtų arbitražo sprendimų negaliojimas ir kt. <...>

(orig. p. 3)

Högsta domstolen (Aukščiausiasis Teismas, Švedija) priima šią

NUTARTĮ

Högsta domstolen (Aukščiausiasis Teismas) nutaria kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal šio protokolo **A priedą**.

<...>

Priimta 2020 m. vasario 4 d.

<...>

(orig. p. 4)

A PRIEDAS <...>

PROTOKOLAS <...>

PRAŠYMAS PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ

Pagrindas

Nagrinėjama investicijų sutartis

1. 1987 m. gegužės 19 d. Lenkija (viena šalis) ir Liuksemburgas bei Belgija (kita šalis) sudarė investicijų sutartį (toliau – investicijų sutartis). Sutartis įsigaliojo 1991 m. rugpjūčio 2 d.
2. Sutarties 9 straipsnyje nustatytos tokios ginčų sprendimo taisyklės:

„1. a) Kilus ginčui tarp vienos iš Susitariančiųjų šalių ir kitos Susitariančiosios šalies investuotojo, toks investuotojas nusiunčia atitinkamai Susitariančiąjai šaliai rašytinį pranešimą su išsamiu memorandumu;

b) šiame straipsnyje sąvoka „ginčai“ reiškia ginčus dėl ekspropriacijos, nacionalizacijos arba bet kurių kitų priemonių, turinčių panašų poveikį investicijoms, įskaitant investicijų perdavimą viešajai nuosavybei, viešosios priežiūros taikymą joms, taip pat bet kurių kitą daiktinių teisių atėmimą arba apribojimą valstybės taikomomis priemonėmis, kurios gali turėti panašų pasekmių kaip ekspropriacija;

c) tokius ginčus turi kiek įmanoma taikiai išspręsti atitinkamos šalys.

2. Jeigu ginčo nepavyksta taip išspręsti per šešis mėnesius nuo 1 dalyje nurodyto rašytinio pranešimo dienos, jis (**orig. p. 5**) investuotojo pasirinkimu perduodamas spręsti arbitražu vienai iš toliau nurodytų institucijų:

a) Stokholmo prekybos rūmų arbitražo institutui;

<...>

5. Arbitražo institucija sprendimą priima pagal:

- Susitariančiosios šalies, kuri yra ginčo šalis ir kurios teritorijoje padaryta investicija, nacionalinę teisę, įskaitant teisinių ginčų sprendimo principus;
- šios sutarties nuostatas;
- bet kurio specialaus susitarimo, susijusiu su investavusiu subjektu, sąlygas;
- visuotinai pripažįstamas tarptautinės teisės nuostatas ir principus.

6. Arbitražo sprendimai yra galutiniai ir privalomi ginčo šalims. Kiekviena Susitariančioji šalis imasi priemonių sprendimams įvykdyti pagal savo nacionalinę teisę.“

3. Taigi, kaip matyti iš pirmiau nurodytų nuostatų, iš sutarties kylančius ginčus turi spręsti arbitražo teismas pagal, be kita ko, valstybės, kuri yra ginčo šalis ir kurioje padaryta investicija, teisę. Arbitražo teismo sprendimai yra galutiniai.

Ginčo aplinkybės

4. *PL Holdings S.à.r.l.* (toliau – *PL Holdings*) yra Liuksemburge įregistruota ribotos atsakomybės bendrovė ir jai taikoma Liuksemburgo teisė.

5. 2010–2013 m. *PL Holdings* įsigijo dviejų Lenkijos bankų, kurie 2013 m. susijungė, akcijų. Galiausiai *PL Holdings* priklausė daugiau kaip 99 % naujojo banko akcijų. (**orig. p. 6**)
6. 2013 m. liepos mėn. *Komisja Nadzoru Finansowego*, pagal Lenkijos teisę veikianti institucija, atsakinga už bankų ir kredito įstaigų priežiūrą Lenkijoje, nusprendė panaikinti *PL Holdings* balsavimo teises tame banke ir priverstinai parduoti jas suteikiančias akcijas.

Arbitražo procesas tarp PL Holdings ir Lenkijos

7. *PL Holdings* pradėjo prieš Lenkiją arbitražo procesą Stokholme pagal Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (toliau – SCC) arbitražo taisykles. Šalys neginčija, kad turi būti taikomos 2010 m. taisyklės (toliau – SCC 2010).
8. 2014 m. lapkričio 28 d. Arbitražo institutui nusiųstame oficialiame pranešime *PL Holdings* nurodė, kad *Komisja Nadzoru Finansowego* priimtu sprendimu panaikinti *PL Holdings* balsavimo teises banke ir priverstinai parduoti jas suteikiančias akcijas Lenkija pažeidė investicijų sutartį. *PL Holdings*, remdamasi investicijų sutarties 9 straipsniu kaip arbitražo teismo jurisdikcijos pagrindu, pareikalavo, kad Lenkija atlygintų patirtus nuostolius. Lenkija į šį oficialų pranešimą atsakė 2014 m. lapkričio 30 d.
9. 2015 m. rugpjūčio 7 d. *PL Holdings* pareiškė ieškinį. Atsiliepime į ieškinį, kurį Lenkija pateikė 2015 m. lapkričio 13 d., buvo tvirtinama, kad *PL Holdings* negalima laikyti investuotoja, kaip tai suprantama pagal investicijų sutartį, ir kad todėl arbitražo teismas neturėjo jurisdikcijos nagrinėti šią bylą.
10. 2016 m. gegužės 27 d. Lenkija užginčijo arbitražinio susitarimo galiojimą remdamasi tuo, kad investicijų sutartis neatitinka Sąjungos teisės. *PL Holdings* paprašė atimesti Lenkijos prieštaravimą kaip pareikštą pasibaigus terminui.
11. Arbitražo teismas savo požiūrį į Lenkijos prieštaravimą išdėstė atskirame 2017 m. birželio 28 d. priimtame arbitražo sprendime. Arbitražo teismas nusprendė, kad jis turėjo jurisdikciją. Tame pačiame arbitražo sprendime arbitražo teismas padarė išvadą, kad Lenkija pažeidė investicijų sutartį (**orig. p. 7**), kiek tai susiję su priverstiniu *PL Holdings* priklausiusių Lenkijos banko akcijų pardavimu. Todėl *PL Holdings* turėjo teisę į nuostolių atlyginimą.
12. 2017 m. rugsėjo 28 d. arbitražo teismas priėmė galutinį sprendimą toje arbitražo byloje. Šiuo arbitražo sprendimu Lenkija buvo įpareigota sumokėti *PL Holdings* 653 639 384 Lenkijos zlotų (apie 150 mln. EUR) sumą su palūkanomis ir atlyginti šios bendrovės patirtas bylinėjimosi arbitražo teisme išlaidas.

Procesas *hovrätten* (Apeliacinis teismas)*Ivadas*

13. 2017 m. rugsėjo 28 d. Lenkija pareiškė ieškinius *PL Holdings* dėl arbitražo teismo dalinio ir galutinio sprendimų. *Hovrätten* (Apeliacinis teismas) nusprendė šiuos ieškinius nagrinėti kartu.
14. Kiek tai susiję su šia byla, Lenkija tvirtino, kad *hovrätten* (Apeliacinis teismas) iš esmės turėtų pripažinti arbitražo teismo dalinį ir galutinį sprendimus negaliojančiais arba, subsidiariai, arbitražo teismo sprendimą panaikinti.
15. *PL Holdings* Lenkijos reikalavimus ginčijo.

Lenkijos pateiktas apeliacinis skundas hovrätten (Apeliacinis teismas)

16. Arbitražo sprendimai susiję su investuotojo ir valstybės narės ginču dėl dviejų valstybių narių sudarytos investicijų sutarties. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 267 ir 344 straipsnius draudžiama sutarties 9 straipsnio nuostata, pagal kurią kilus ginčui dėl investicijų Lenkijoje Liuksemburgo investuotojui leidžiama pareikšti ieškinį Lenkijai arbitražo teisme, kurio jurisdikciją valstybė narė privalo pripažinti.
17. Investicijų sutarties 9 straipsnis prieštarauja Sąjungos teisinės tvarkos pagrindams. Ši nuostata prieštarauja Sąjungos teisės autonomijai, veiksmingumui ir vienodam taikymui. Todėl 9 straipsnis negalioja. (**orig. p. 8**)
18. Šio negaliojimo pasekmė ta, kad arbitrai negali spręsti investuotojo ir valstybės narės ginčų pagal dviejų valstybių narių sudarytą investicijų sutartį. Tokia nuostata grindžiami ir priimti arbitražo sprendimai akivaizdžiai prieštarauja teisinei tvarkai. Todėl arbitražo sprendimai negalioja pagal *lagen (1999:116) om skiljeförfarande (skiljeförfarandelagen)* (Arbitražo proceso įstatymas; toliau – SFL) 33 straipsnio pirmos pastraipos 1 ir 2 punktus.
19. Investicijų sutarties 9 straipsnis taip pat negali būti jurisdikciją turinčio arbitražo teismo pagrindas. Todėl nėra galiojančio *PL Holdings* ir Lenkijos arbitražinio susitarimo. Negaliojimą tiesiogiai lemia Sąjungos teisės nuostatos ir ši klausimą Teisingumo Teismas privalo iškelti savo iniciatyva.
20. Be to, per SFL 34 straipsnio antroje pastraipoje nustatytą laikotarpį Lenkija užginčijo arbitražo teismo jurisdikciją remdamasi sutarties 9 straipsnio negaliojimu.
21. Jeigu pritaikius SFL 34 straipsnio antrą pastraipą Lenkijos prieštaravimas dėl jurisdikcijos būtų nepriimtinas, šią nuostatą turėtų būti atsisakyta taikyti todėl, kad ji pakenktų visiškam Sąjungos teisės veiksmingumui.

22. Lenkija neatsisakė teisės ginčyti šį aspektą. Be to, Lenkija savo veiksmais, atliktais po to, kai *PL Holdings* pradėjo arbitražo procesą, negalėjo sukurti naujo arbitražinio susitarimo arba šalių tarpusavio arbitražinių santykių bet koku kitu pagrindu.
23. Proporcingumo principas, kuriuo remiasi *PL Holdings*, šios bylos aplinkybėms netaikomas.

PL Holdings nurodyti teisės pagrindai

24. Arbitražo teismas sprendė klausimus, ar Lenkija pažeidė investicijų sutartį, ar *PL Holdings* turi teisę į dėl sutarties pažeidimo patirtų nuostolių atlyginimą ir, jeigu taip, į kokio dydžio sumą. Tai klausimai, kurie priklauso nuo šalių ir dėl kurių jos gali susitarti. Todėl arbitražo teismas gali spręsti šiuos klausimus. **(orig. p. 9)**
25. Be to, arbitražo teismas šioje byloje nenagrinęjo klausimų, dėl kurių šalys negali susitarti. Aplinkybės, kuriomis rėmėsi Lenkija, nereiškia, kad arbitražo sprendimai arba jų priėmimo tvarka nesuderinami su teisine tvarka. Taigi, arbitražo sprendimai neturėtų būti pripažinti negaliojančiais pagal SFL 33 straipsnio pirmos pastraipos 1 ir 2 punktus.
26. Investicijų sutarties 9 straipsnis yra galiojantis arbitražo proceso pasiūlymas, kurį *PL Holdings* priėmė pasinaudodama arbitražo procesu.
27. Bet kuriuo atveju Lenkija pavėlavo užginčyti arbitražinio susitarimo galiojimą. Šis prieštaravimas bus nagrinėjamas atsižvelgiant į SFL 34 straipsnio antrą pastraipą ir SCC 2010. Klausimas, ar arbitražinis susitarimas prieštarauja Sutartims, nėra toks klausimas, kurį Teisingumo Teismas turėtų kelti savo iniciatyva.
28. Jeigu investicijų sutarties 9 straipsnyje Lenkijos pateiktas arbitražo pasiūlymas negalioja, vis tiek yra privalomas arbitražinis susitarimas; privalomumą lemia tai, kad šalių elgesys atitinka komercinio arbitražo principus. Kai *PL Holdings* inicijavo arbitražo procesą, ji Lenkijai pateikė pasiūlymą išspręsti šalių ginčą tokiomis pačiomis sąlygomis kaip nurodyta investicijų sutarties 9 straipsnyje. Konkliudentiniais veiksmais arba neveikimu Lenkija priėmė *PL Holdings* pasiūlymą.
29. Nei arbitražo sprendimai, t. y. jų materialinis turinys, nei jų priėmimo būdas, nei SFL 34 straipsnio antroje pastraipoje nustatytos senaties taisyklės neturi neigiamo poveikio Sąjungos teisės visiškam veiksmingumui ir vienodam taikymui. Be to, arbitražo sprendimai nepaneigia Sąjungos teisės autonomijos.
30. Arbitražo sprendimų atšaukimas arba panaikinimas *PL Holdings* turėtų poveikį, neproporcingą šių priemonių poveikiui. Todėl tokia procedūra prieštarautų Sąjungos teisėje nustatytam proporcingumo principui. **(orig. p. 10)**

Hovrätten (Apeliacinis teismas) išvados

31. *Hovrätten* (Apeliacinis teismas) atmetė Lenkijos ieškinį ir savo sprendimą motyvavo aplinkybėmis, kurios tiek, kiek jos svarbios šiai bylai, apibendrintos toliau.
32. *Hovrätten* (Apeliacinis teismas) pažymėjo, kad *PL Holdings* ir Lenkijos ginčui buvo taikytini Teisingumo Teismo sprendime *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158) nustatyti principai. Tokia išvada darytina remiantis tuo, kad arbitražo teismo negalima laikyti valstybės narės teismu ir kad šis ginčas gali būti susijęs su Sąjungos teisės aiškinimu ir taikymu.
33. *Hovrätten* (Apeliacinis teismas) konstatavo, kad atsižvelgiant į Sprendimą *Achmea* investicijų sutarties 9 straipsnis negalioja valstybių narių tarpusavio santykiams. Šis teismas nurodė, kad toks negaliojimas taip pat reiškia, jog Lenkijos pateiktas neterminuotas pasiūlymas investuotojams iš investicijų sutarties kylančius ginčus perduoti spręsti arbitražo teismui yra negaliojantis.
34. Vis dėlto, *hovrätten* (Apeliacinis teismas) nurodė, kad šis negaliojimas netrukdo valstybei narei ir investuotojui sudaryti arbitražinį susitarimą dėl to paties ginčo vėliau. Tokiu atveju toks arbitražinis susitarimas būtų grindžiamas šalių bendru ketinimu ir jis būtų sudarytas pagal tuos pačius principus, kurie taikomi komercinio arbitražo procesui.
35. *Hovrätten* (Apeliacinis teismas) konstatavo, kad arbitražo sprendimuose buvo išnagrinėti klausimai, kuriuos arbitražo teismas gali spręsti. Be to, arbitražo sprendimų turinys neprieštarauja teisei tvarkai. Todėl nėra pagrindo panaikinti šiuos sprendimus remiantis SFL 33 straipsnio pirmos pastraipos 1 arba 2 punktu.
36. Galiausiai, *hovrätten* (Apeliacinis teismas) nuomone, Lenkija investicijų sutarties 9 straipsnį užginčijo per vėlai. Todėl dėl Lenkijos prieštaravimo dėl arbitražinio susitarimo galiojimo suėjo SFL 34 straipsnio antroje pastraipoje nurodytas senaties terminas. Taigi, nebuvo pagrindo panaikinti arbitražo sprendimus remiantis SFL 34 straipsniu. **(orig. p. 11)**

Procesas *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas)

37. *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) šalys pateikė tuos pačius atitinkamus reikalavimus bei atsikirtimus ir argumentus kasacinėje instancijoje iš esmės suformulavo taip pat kaip Apeliaciniame teisme.

Teisinis pagrindas*SFL*

38. Remiantis SFL 1 straipsniu ginčai, kuriuos šalys gali išspręsti, gali būti jų susitarimu perduoti spręsti vienam arba daugiau arbitrų.

39. Arbitražo procesas turi būti grindžiamas arbitražiniu susitarimu. Toks susitarimas grindžiamas šalių teise susitarti, kiek tai susiję su ginčo dalyku. SFL 1 straipsnyje nurodyta, kad ginčai, labiau susiję su viešuoju interesu, neturi būti sprendžiami arbitražo teisme. Specialiosiose teisės nuostatose taip pat gali būti nurodyta, kad ginčas dėl tam tikro klausimo negali būti atiduotas spręsti arbitražo teismui. <...>
40. Švedijos teiseje nėra nustatyta sąlygų, susijusių su arbitražinio susitarimo forma. Klausimas, ar buvo sudarytas galiojantis arbitražinis susitarimas, turi būti sprendžiamas atsižvelgiant į bendrąsias sutarčių teisės nuostatas. Pavyzdžiui, galiojantis arbitražinis susitarimas gali būti sudarytas šalių konkludentiniais veiksmais arba dėl vienos iš šalių neveikimo. <...>
41. Pagal SFL 34 straipsnio pirmos pastraipos 1 punktą šalies apskūstas arbitražo sprendimas turi būti visiškai arba iš dalies panaikintas, jeigu jis priimtas nesant šalių sudaryto galiojančio arbitražinio susitarimo.
42. Vis dėlto iš SFL 34 straipsnio antros pastraipos išplaukia, kad šalis neturi teisės remtis tam tikra aplinkybe, jeigu atsižvelgiant į jos dalyvavimą (**orig. p. 12**) byloje nereiškiant prieštaravimų arba į kitus jos veiksmus galima laikyti, kad ji tokia aplinkybe nesirėmė. Vis dėlto vien tai, kad šalys paskyrė arbitražą, negali reikšti, kad šalis pripažino arbitražų jurisdikciją priimti sprendimą dėl perduoto spręsti klausimo.
43. SFL 34 straipsnio *travaux préparatoires* aiškiai rodo, kad apskritai galima daryti prielaidą, jog šalis, kuri dalyvauja byloje nuo pat pradžių nepareiškusi prieštaravimo dėl arbitražo teismo jurisdikcijos, pripažino jo jurisdikciją spręsti ginčą. Arbitražinio susitarimo galiojimo neginčijimą taip pat galima laikyti šalių sutartiniu įsipareigojimu spręsti ginčus arbitražo būdu. <...>
44. SFL 33 straipsnio pirmos pastraipos 1 punkte nurodyta, kad arbitražo sprendimas negalioja, jeigu jame išnagrinėtas klausimas, kurio pagal Švedijos teisę arbitražai negali spręsti. Pagal 33 straipsnio pirmos pastraipos 2 punktą arbitražo sprendimas taip pat negalioja, jeigu jis buvo priimtas tokiu būdu arba būdais, kurie yra akivaizdžiai nesuderinami su Švedijos teisine tvarka. Teismas privalo remtis negaliojimo pagrindais savo iniciatyva.

Taisyklės SCC 2010

45. SCC 2010 4 straipsnyje nustatyta, kad laikoma, jog arbitražo procesas prasideda tą dieną, kai SCC gauna prašymą pradėti arbitražo procesą. Pagal SCC 2010 5 straipsnį atsakovas privalo pateikti atsiliepimą į prašymą pradėti arbitražo procesą per SCC sekretoriato nustatytą terminą. Atsiliepime, be kita ko, turi būti nurodyta, ar atsakovas turi prieštaravimų dėl arbitražinio susitarimo buvimo, galiojimo arba taikymo. Vis dėlto, jeigu atsakovas tokių prieštaravimų nepareiškia, tai jam neužkerta kelio juos pareikšti vėliau bet kuriuo metu iki atsiliepimo į ieškinį pateikimo ir jo pateikimo metu.

46. Tuomet šalys per arbitražo teismo nustatytą terminą raštu pateikia informaciją apie, atitinkamai, ieškinio reikalavimus ir atsiliepimą į juos. Atsiliepime į ieškinį turi būti nurodyti visi prieštaravimai dėl arbitražinio susitarimo buvimo, galiojimo arba taikymo, jeigu jie nebuvo pareikšti anksčiau (žr. SCC 2010 24 straipsnį). **(orig. p. 13)**

Teisingumo Teismo sprendimas Achmea

47. Teisingumo Teismo sprendimas *Achmea* priimtas gavus Vokietijos *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurios šalys – Slovakija ir Nyderlandų bendrovė *Achmea*. Ginčas kilo dėl Slovakijos ir Nyderlandų sudarytos investicijų sutarties.
48. *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) Teisingumo Teismui pateikė keletą klausimų tam, kad išsiaiškintų, ar Slovakijos ir Nyderlandų sudarytos sutarties nuostata yra suderinama su SESV 267 ir 344 straipsniais. Pagal nuostatą, kuri iš esmės atitinka *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) nagrinėjamoje byloje aptariamą nuostatą, valstybės narės ir investuotojo ginčai, kylantys iš sutarties, perduodami spręsti arbitražo teismui.
49. Šio sprendimo 60 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad SESV 267 ir 344 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jais draudžiama valstybių narių sudarytoje tarptautinėje sutartyje esanti nuostata, pagal kurią vienos iš šių valstybių narių investuotojas, kilus ginčui dėl investicijų kitoje valstybėje narėje, gali iškelti bylą pastarajai valstybei narei arbitražo teisme, kurio jurisdikciją ši valstybė narė privalo pripažinti.
50. Atsižvelgiant į šiame sprendime išdėstytus argumentus galima padaryti išvadą, kad Teisingumo Teismo požiūris grindžiamas keletu Sąjungos teisės pagrindinių principų, įskaitant Sąjungos teisės autonomiją ir jos ypatumus; Sąjungos teisės vienodo ir nuoseklaus aiškinimo; asmens teisių, įskaitant teisę kreiptis į teismus, apsaugos; abipusio valstybių narių pasitikėjimo ir lojalaus bendradarbiavimo principus. Teisingumo Teismas nurodė, kad nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi užtikrinti, jog Europos Sąjungoje būtų laikomasi šių principų.
51. Teisingumo Teismas nurodė, kad Slovakijos ir Nyderlandų sudarytos investicijų sutarties 8 straipsnyje numatyta arbitražo procedūra skiriasi nuo **(orig. p. 14)** komercinio arbitražo procedūros, grindžiamos šalių bendrais ketinimais (žr. Sprendimo *Achmea* 55 punktą).
52. Prie šių argumentų taip pat buvo nurodyta, kad reikalavimai dėl arbitražo proceso veiksmingumo pateisina, jog arbitražo sprendimo kontrolė, kurią atlieka valstybių narių teismai, būtų ribota, jei esminės Sąjungos teisės nuostatos gali būti nacionalinio teismo prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pateikto Teisingumo Teisme, dalykas (žr. Sprendimo *Achmea* 54 punktą).

Būtinybė priimti prejudicinį sprendimą

53. Kyla klausimas dėl Teisingumo Teismo sprendime *Achmea* suformuluotų principų reikšmingumo *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) nagrinėjamos bylos sprendimui.
54. Nustatyta, kad *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) nagrinėjamoje byloje aptariamos investicijų sutarties nuostata dėl ginčų sprendimo negalioja. Todėl gali būti padaryta išvada, kad pasiūlymas pradėti arbitražo procesą, kurį, kaip gali būti laikoma, valstybė pateikė investuotojui įtraukdama nuostatą dėl ginčų sprendimo, taip pat negalioja, nes pasiūlymas glaudžiai susijęs su investicijų sutartimi.
55. Per procesą *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) taip pat buvo tvirtinama, kad nagrinėjamoje byloje aptariama situacija skiriasi tuo, kad pasiūlymas pateiktas pradedant procesą. Tuomet valstybė gali laisva valia aiškiai arba numanomai pripažinti jurisdikciją pagal Teisingumo Teismo nustatytus principus, kurie taikomi komerciniam arbitražui.
56. *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) mano, kad neaišku, kaip sprendžiant nagrinėjamoje byloje kylančius klausimus turi būti aiškinama Sąjungos teisė ir dėl to nepateikta jokie išaiškinimo. Todėl yra pagrindas kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, kad būtų išvengta Sąjungos teisės klaidingo aiškinimo rizikos. (orig. p. 15)

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

57. *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas) Teisingumo Teismo prašo priimti prejudicinį sprendimą dėl toliau pateikto klausimo.

Ar SESV 267 ir 344 straipsniai, atsižvelgiant į jų aiškinimą Sprendime *Achmea*, lemia tai, kad arbitražinis susitarimas negalioja, jeigu jį sudarė valstybė narė ir investuotojas – jeigu investicijų sutartyje yra arbitražinė išlyga, kuri negalioja dėl to, kad sutartį sudarė dvi valstybės narės – [nepaisant to, kad] po to, kai investuotojas pradeda arbitražo procesą, valstybė narė laisva valia nereiškia prieštaravimų dėl jurisdikcijos?